

Valvira Vaikuttavaa valvontaa

Valvira.fi
@ValviraViestii

1 Vaikuttavaa valvontaa vaativissa olosuhteissa

HYVIN TOIMIVA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO ja turvallinen elinympäristö ovat keskeinen osa ihmisten hyvinvointia. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran työn perimmäisenä tavoitteena on varmistaa kansalaisten yhdenvertaisuus ja oikeus sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä huolehtia asiakas- ja potilasturvallisuudesta.

Käynnissä olevilla sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksilla tavoitellaan merkittäviä toiminnallisia muutoksia, rakenteellista integraatiota sekä taloudellisia säästöjä. Muutos haastaa koko toimintakentän, myös valvonnan.

Valvira on valmistautunut toimintaympäristön muutokseen hyvin: Meillä on kokonaisvaltainen näkemys toimintaympäristöstä ja sen kehittämistarpeista. Lisäksi olemme uudistaneet strategiamme ja kehittäneet voimakkaasti toimintaamme ja organisaatiotamme. Arvomme ovat oikeudenmukaisuus, rohkeus ja uudistuminen. Toimimme ennakoivasti ja reagoimme nopeasti toimintaympäristön muutoksiin. Hyödynnämme digitalisaation tuomia mahdollisuuksia ja kehitämme jatkuvasti menetelmiämme.

Valvira on virtaviivaistanut toimintaprosessejaan ja purkanut normeja hallinnon sujuvoittamiseksi. Ns. SAMPO-hankkeessa rakennettavat sähköisen asioinnin palvelut ovat osa Valviran digitalisaatiokehitystä ja hyödyttävät niin kansalaisia kuin yrityksiäkin.

Marja-Liisa Partanen @MLPartanen · 10. helmikuuta
#Valvira’n strategia on uudistunut. Olemme valmiit toimintaympäristön muutoksiin.
bit.ly/1RoCsRe

Valvira @ValviraViestii · 9. maaliskuuta

#Valvira'n Hanna Ahonen: Valvonnan tarkoitus on lisätä turvallisuutta, ei saada syyllisiä kiinni **#sote**-valvonta

Valvira on toiminnassaan edistänyt erityisesti ennakoivaa, riskinarviointiin perustuvaa, vuorovaikutteista ja vaikuttavaa valvontaa. Palveluntuottajan omavalvonta on – ja sen tulee olla – ensisijainen valvonnan muoto. Valvontaviranomainen tukee ja ohjaa toimintayksiköiden omavalvontaa. Valvonnalla on myös ollut vaikutusta: omavalvonta on viime vuosina parantunut merkittävästi. Myös toimintayksiköiden avoimuuden kulttuuri näyttää lisääntyneen.

Valvonnan jatkuva kehittäminen ja vahvistaminen edellyttävät sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijaorganisaatioilta nopeaa reagointia, uudenlaisten toimintatapojen omaksumista ja toimintaympäristön hiljaisimpienkin signaalien havainnointia. Vaikuttavuuttamme tehostaa aktiivinen, reaaliaikainen, avoin ja monikanavainen viestintä.

Valvira toimii määrätietoisesti edistääkseen potilaiden ja asiakkaiden etuja. Toimimme yhä kiinteämmässä vuorovaikutuksessa potilaiden, asiakkaiden, järjestöjen ja muiden sidosryhmiemme kanssa kehittääksemme

valvonnan menetelmiä ja omia prosessejamme. Esimerkiksi sote-yksiköihin tekevämmä ohjaus- ja arviointikäynnit edistävät paitsi asiakas- ja potilasturvallisuutta myös valvonnan menetelmien kehittämistä.

Valvira @ValviraViestii · 22. toukokuuta

#Valvira saavutti toisena STM:n hallinnonalalla kokonaisarkkitehtuurin hyödyntämisen perustason **#digitalisaatio**

Kansainvälinen yhteistyö on luonteva osa toimintaamme: toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa ja EU-tehtävissä. Olemme todenneet, että tiiviillä kansainvälisellä yhteistyöllä turvataan entistä paremmin asiakas- ja potilasturvallisuus alati kansainvälistyvässä toimintaympäristössä.

Olen vakuuttunut siitä, että näillä jatkuvan kehittämisen eväillä ja van-
kalla kokonaisnäkemyksellämme olemme valmiit kohtaamaan toimintaympäristön muutokset.

Helsingissä 30.5.2016
Marja-Liisa Partanen
Ylijohtaja

#sote

#Valvira

2 Mikä on Valvira?

VALVIRA VALVOO VALTAKUNNALLISESTI jokaisen oikeutta hyvinvointiin, laadukkaisiin palveluihin ja turvallisiin elinoloihin.

Valviran vuosi numeroina

lähes 1 300 ratkaistua terveydenhuollon ja 400 sosiaalihuollon valvonta-asiaa yli 200 potilasturvallisuuden varmistamiseksi tehtyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamista koskevaa lautakuntapäätöstä lähes 21 000 terveydenhuollon ammatinharjoittamisoikeutta koskevaa myönteistä päätöstä LÄHES 12 000 TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖIDEN NIMIKESUOJAUSTA **yli 9 000 terveydenhuollon ammattihenkilöiden laillistuspäätöstä** yli 3 500 terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden vaaratilanneilmoitusta 65 uutta lupaa yksityisille sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tarjoaville yhteensä yli 300 toimipaikalle **yli 200 adoptiopäätöstä** lähes 800 alkoholielinkeinoon liittyvää lupa- ja ilmoitusasiaa **lähes 100 tupakkamainonta-asiaa ja 400 alkoholimainonta-asiaa** lähes 100 media-tiedotetta ja verkkouutista ja 6 uutiskirjettä **satoja twiittejä** 1,6 miljoonaa hakua JulkiTerhikkiin

3 Toimintaympäristön murroksessa valvonnan rooli korostuu

ELÄMME SUURTA MURROSVAIHETTA: Suomessa on käynnissä historiallinen ja tavoitteiltaan kunnianhimoinen sote-uudistus. Palvelujärjestelmän murrosvaiheessa riskit asiakkaiden ja potilaiden tarpeita vastaavien palveluiden saatavuudessa sekä erityisesti ns. heikkojen väestöryhmien tarpeista huolehtimisessa lisääntyvät merkittävästi sekä kansainvälisen että kansallisen kokemuksen mukaan. Murrosvaihe kestää vuosia. Valvonnan rooli korostuu toimintaympäristön murroksessa.

VALVONNAN TARVETTA MURROSVAIHEESSA LISÄÄVÄT ERITYISESTI

- palvelujärjestelmän rakenteelliset muutokset ja tulossa olevat muutosten siirtymäkaudet
- niukat voimavarat (väestön ikääntymisen vaikutukset palvelutarpeisiin ja käytettävissä olevaan työvoimaan)
- valinnanvapauden ja sitä kautta palvelujen tuottajien lisääntyminen
- potilaiden ja asiakkaiden odotusten muuttuminen
- lääketieteen nopea kehitys, erityisesti sähköiset palvelut ja terveysteknologian merkityksen lisääntyminen, mm. etäpalvelut
- hoito- ja hoivaprosessien integraatio
- toimintojen digitalisaatio
- potilaiden, asiakkaiden sekä ammattihenkilöiden ja opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden lisääntyminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon vertikaalisen ja horisontaalisen integraation hallinta haastaa murrosvaiheessa organisaatiot. Tällä hetkellä pirstaleinen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiokenttä vaikeuttaa sen johtamista, samoin valvontaa. Johtamiselle ja valvonnalle ei myöskään ole riittävää kansallista tietopohjaa kokonaisuuksien hallitsemiseksi. Puitelainsäädäntöön perustuva normiohjaus ja kansallinen informaatio-ohjaus eivät nykyisessä rakenteessa turvaa kansalaisille yhdenvertaisia palveluja ja palveluntuottajille yhdenvertaista kohtelua. Väestöryhmien erot terveystalvelujen käytössä ovat lisääntyneet ja terveyserot kasvaneet.

Hanna Toiviainen @HKToiviainen · 18. toukokuuta

Viranomaisten työnjaon selkiyttämällä ja päällekkäisyyksien poistamisella myös ratkaisut yhdenmukaistuvat [#sote valvira.fi/-/vaeston-ja-t ...](#)

Sote-uudistuksen keskeisenä tavoitteena tuleekin olla palvelurakenteiden selkiyttäminen ja järjestämisvastuun kokoaminen riittävän vahvoille hartioille sekä yhtenäisesti kerättyjen kansallisen tietopohjan ja valvonnan indikaattorien kokoaminen johtamisen, ohjaamisen, omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan tueksi.

E. Oinas-Soudunsaari @OinasEine · 15. toukokuuta

Kansalaiset tarvitsevat vertailutietoja ja valintatyökaluja sote-palveluja valitessaan.

4 Valvonta vaikuttaa

4.1 Omavalvonta parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden asiakas- ja potilasturvallisuutta

MITÄ ON OMAVALVONTA

TOIMINTAYKSIKKÖ:

- kehittää jatkuvasti omaa toimintaansa
- laatii, päivittää ja kehittää omavalvontasuunnitelmaa ja pitää sen julkisesti nähtävillä
- toteuttaa omavalvontasuunnitelman käytännössä
- seuraa, arvioi ja parantaa omaa toimintaansa
- huomioi henkilöstön näkemykset sekä potilas-, asiakas- ja omaispalautteen omavalvontaa kehittäessään

VALVIRA:

- tukee ja ohjaa toimintayksiköiden omavalvontaa
- varmistaa toimintayksiköiden omavalvonnan toimivuutta
- kehittää kansallisia omavalvontaindikaattoreita, tietopohjaa ja omavalvonnan malleja yhteistyössä STM:n ja THL:n kanssa

TAVOITTEENA ON, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä toteutetaan järjestelmällistä omavalvontaa, jonka avulla ehkäistään epäasianmukainen menettely, havaitaan epäkohdat ja puututaan niihin

viivytystä. Näin varmistetaan toiminnan laatu ja asiakas- ja potilasturvallisuus. **Omavalvonta on aina ensisijainen sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan muoto.** Työnantaja on ensisijainen toimintayksikön toimintaa ja työntekijöitä valvova taho, ja ainoa, jolla on mahdollisuus ohjeistaa, seurata ja arvioida järjestämisvastuullaan olevaa toimintaa reaaliaikaisesti sekä puuttua viivytystä havaittuihin epäkohtiin. Johdattamisen merkitys on keskeinen palvelujen laadun ja asianmukaisuuden omavalvonnassa.

Jussi Holmalahti @HolmalahtiJussi · 14. maaliskuuta

Omavalvonnan tarkoituksena on siis tunnistaa, ehkäistä ja korjata asiakkaan palveluissa esiintyvät epäkohdat [valvira.fi/-/vastauksia-s...](https://www.valvira.fi/-/vastauksia-s...)

Onnistunut omavalvonta lisää kustannustehokkuutta, edistää henkilöstön työturvallisuutta ja työhyvinvointia sekä helpottaa organisaation maineenhallintaa. Toimiva omavalvonta säästää sekä toimintayksikön että valvontaviranomaisten resursseja ja turvaa jälkikäteistä valvontaa varmemmin asiakas- ja potilasturvallisuuden toteutumista. Omavalvonta auttaa kohdistamaan organisaation voimavaroja riskien kannalta oleellisimpiin asioihin ja toimenpiteisiin ja lisää suunnitelmallisuutta ja tietoisuutta oman toiminnan laadusta. Mahdolliset epäkohdat on syytä ehkäistä ja korjata mahdollisimman lähellä palvelujen tuottamista. Näin voidaan myös vähentää valvontaviranomaisten tarvetta puuttua palvelujen tuottajan toimintaan jälkikäteen, ja välttää valvontaprosessin toimintayksikölle aiheuttamaa lisätyötä ja kustannuksia.

Valvira on jo usean vuoden ajan panostanut voimakkaasti toimintayksikköjen omavalvonnan tukemiseen, ohjaamiseen ja varmistamiseen. Omavalvonnan näkökulma on mukana kaikkien valvonta-asioiden käsittelyssä. Toimintayksikköjen omavalvonta onkin parantunut viime vuosina merkittävästi. Monissa organisaatioissa on luotu erinomaiset systemaattiset toiminnot seurannalle, arvioinnille ja kehittämiselle. Esimerkiksi kollegiaalisuus ja avoimuuden kulttuuri ovat lisääntyneet. Virheistä, vahingois-

ta ja riskitapahtumista puhutaan aiempaa avoimemmin. Avoimuus antaa mahdollisuuden oppia virheistä ja kehittää omavalvontaa edelleen. Oma-valvonnassa on kuitenkin edelleen kehittämistarpeita.

Jussi Holmalahti @HolmalahtiJussi · 19. huhtikuuta

Ilmapiiri, jossa epäkohdat ja virheet uskalletaan tuoda esille ja käsitellä yhdessä, estää niiden toistumisen.

Valvira @ValviraViestii · 19. huhtikuuta

Työyhteisön avoin ilmapiiri edistää potilas- ja asiakasturvallisuutta. Myös toimiva [#omavalvonta](#) minimoi riskejä [valvira.fi/-/likaisia-neu...](#)

4.2 Kanteluprosessin uudistaminen on tehostanut valvontaresurssien käyttöä

Valvira on uudistanut koko terveydenhuollon valvonta-asioiden käsittelyprosessin. Perusteellisella uudistuksella on pystytty vastaamaan toiminnan tehostamisen ja vähenevien resurssien haasteisiin sekä samalla toteuttamaan omavalvonnan ensisijaisuuden periaatetta.

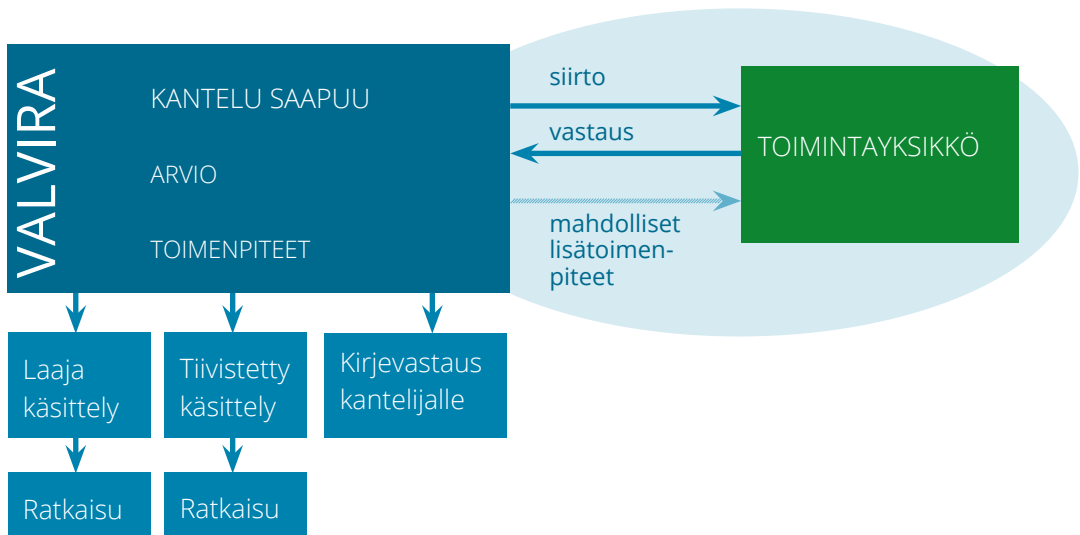
Terveydenhuollon kantelujen käsittelyprosessi uudistettiin vuonna 2015. Osa kanteluista siirretään toimintayksikköihin selvitettäväksi muistutuksina, osaan vastataan kirjeellä ja muissa pyydetään ensin potilasasiakirjat. Näistäkin osa ratkaistaan potilasasiakirjojen tai muun rajallisen esiselvityksen perusteella, ja vain osa otetaan laajempaan käsittelyyn.

Asiakkaiden ja potilaiden tekemien kanteluiden ja palautteiden käsittelyn sujuvoittamiseksi ja nopeuttamiseksi tulisi edelleen muuttaa nykyis-

tä menettelyä ja lainsäädäntöä siten, että tyytymättömyyden ilmaisut käsiteltäisiin aina ensisijaisesti siinä toimintayksikössä, jossa palvelu on annettu.

Valvontatoiminnan uudistuksia viedään Valvirassa voimalla eteenpäin kohti entistä tehokkaampia ja tuloksekkaampia valvontaprosesseja. Sekä sosiaali- että terveydenhuollon valvonta-asioiden käsittelyssä käytetään tarkoituksenmukaisuusharkintaa sen arvioimiseen, missä laajuudessa vireille tulleet valvonta-asiat tutkitaan.

KANTELUJEN KÄSITTELYPROSESSI

#potilasturvallisuus

4.3 Palveluiden saatavuuden määräaikojen valvonta parantaa kansalaisten peruspalveluiden saatavuutta

Valvira valvoo lainsäädännössä asetettujen peruspalveluiden saatavuutta. Tämä valvonta on ollut tuloksekasta ja vaikuttavaa. Esimerkiksi erikoissairaanhoidossa läheteiden käsittely ja hoitoon pääsy ovat nopeutuneet merkittävästi. Myös toimeentulotuen ja lastensuojelun määräaikojen ylitykset ovat vähentyneet ja ylitysten pituudet lyhentyneet.

Enimmäis- ja määräaikojen valvonta on ns. suunnitelmallista, valtakunnalliseen valvontaohjelmaan perustuvaa valvontaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnitelmallisen valvonnan tarkoituksena on ennalta ehkäistä epäasianmukaisia toimintakäytäntöjä sekä puuttua säädösten vastaiseen ja laadun minimivaatimukset alittavaan toimintaan. Valvontaohjelman valvontakohteet valitaan riskinarvioinnin perusteella ja sen toimeenpanossa keskeinen näkökulma on kansalaisten perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisen ohella palveluntuottajien yhdenvertaisuuden varmistaminen.

Vaikka suunnitelmallinen valvonta onkin parantanut palveluiden saatavuutta, on Valviran aktiivinen yhteydenpito peruspalveluita tuottaviin tahoihin edelleen tarpeen: ilman jatkuvaa valvontaa peruspalveluiden saatavuudessa ilmenee helposti ongelmia. Valvira seuraa ja arvioi jatkuvasti suunnitelmallisen valvonnan vaikuttavuutta, kehittää edelleen valvontamenetelmiä ja kohdentaa tarvittaessa valvontaa riskinarvioinnin perusteella uudelleen.

Valvira @ValviraViestii · 7. tammikuuta

#Valvira’lta uhkasakolla tehostettu määräys noudattaa hoitotakuuta kahdelle sairaanhoitopiirille
bit.ly/22MFm6W

4.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja terveysteknologian valvonta parantaa asiakas- ja potilasturvallisuutta

Valvira myöntää sekä Suomessa että ulkomailla koulutetuille sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille ammatinharjoittamisoikeudet. Tämä on tärkeä osa sosiaali- ja terveydenhuollon ennakkovalvontaa. Valviran ylläpitämässä Terhikki-rekisterissä on yli 450 000 terveydenhuollon ammattihenkilön tiedot. Kesällä 2016 Valvira alkaa rekisteröidä myös sosiaalihuollon ammattihenkilöitä.

Valviran Terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta on tehnyt vuosittain yli sata päätöstä, joilla rajoitetaan tai poistetaan terveydenhuollon ammattihenkilön ammatinharjoittamisoikeuksia. Mikäli turvaamistoimenpiteisiin ei olisi ryhdytty, näiden ammattihenkilöiden toiminta terveydenhuollossa olisi vaarantanut potilaiden hoidon ja turvallisuuden.

Useat lääkkeiden oikeuksien rajoittamiset kohdistuvat lääkkeiden määräämisoikeuteen: Lääkkeiden määräämisoikeutta rajoittamalla on voitu paitsi estää potilasriskit, myös hillitä laajemmin epäasianmukaisen ja ei-lääketieteellisen lääkkeiden käytön leviämistä maassamme. On tavalista, että lääkäriellä, jonka lääkkeenmääräämisoikeutta rajoitetaan, on ollut jopa satoja potilaita, joille on määrätty hyvin paljon mm. väärinkäyttöön soveltuvia, pääasiassa keskushermostoon vaikuttavia lääkkeitä. Rajoituspäätöksillä onkin voitu vaikuttaa vuosittain miljoonien lääketablettien epäasianmukaiseen määräämiseen ja myös estää niiden kulkeutuminen katukauppaan.

Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki tuli voimaan 1.3.2016. Sen tavoitteena on parantaa asiakasturvallisuutta sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon. Laki myös selkiyttää sosiaalihuollon ammattihenkilöiden oikeuksia ja velvollisuuksia. Valvonta on lain keskiössä. Se on syytä hahmottaa ennen muuta ennakoivana toimintana. Ammattihenkilöiden rekisteröitymisvelvoite on ennakoivaa valvontaa. Lain

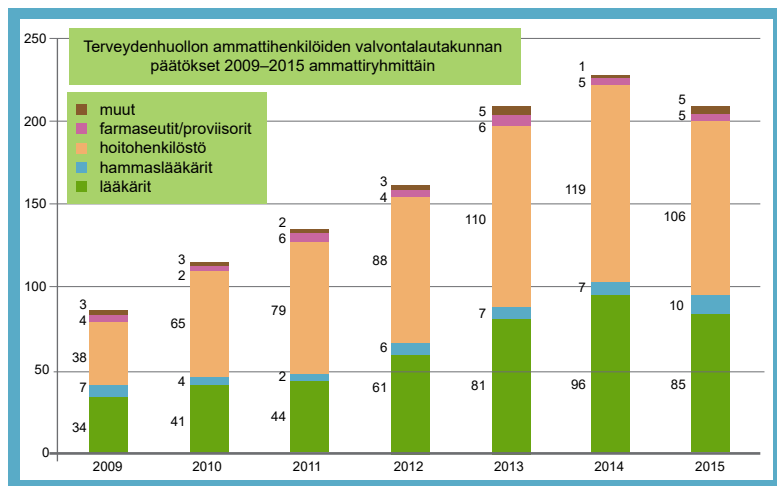
tarkoituksena on myös aktivoida palvelun tuottajat ja työnantajat aktiiviseen omavalvontaan.

Kun sosiaalihuollon ammattihenkilölaki tuli voimaan, Terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnasta tuli Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunta. Sen toimialaan kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisoikeuden rajoittamista ja menettämistä, ammatinharjoittamisluvan peruuttamista sekä ammattihenkilön ammattinimikkeen käytön kieltämistä koskevat asiat samoin kuin ammatinharjoittamisoikeuden, ammatinharjoittamisluvan ja ammattinimikkeen käyttöoikeuden takaisinsaamista sekä kurinpitoa koskevat asiat. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen valvontalautakunta takaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen integraatiossa yhteiset, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevat valvontakäytännöt.

Jussi Holmalahti @HolmalahtiJussi · 26. huhtikuuta

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden valvontalautakunnan päätökset 2009-2015 ammattiryhmittäin. bit.ly/21dYhWi

Valvira turvaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimivuutta myös terveydenhuollon laitteiden, tarvikkeiden ja asiakastietojärjestelmien valvonnalla. Valvira on panostanut voimakkaasti terveydenhuollon ammattilaisten ja organisaatioiden informointiin ja aktivointiin, minkä ansiosta Valviralle ilmoitettujen vaaratilanneilmoitusten määrä on kasvanut jatkuvasti 2010-luvulla. Terveysteknologian merkitys korostuu entisestään mm. digitalisaatiokehityksen myötä: esim. sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien määrä kasvaa koko ajan.

4.5 Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien määrä kasvaa – keskitetty lupamenettely lisää palveluntuottajien yhdenvertaisuutta

Yksityinen sosiaali- ja terveydenhuoltoala jatkaa kasvuaan. Lainsäädännöllä on pyritty vähentämään palveluntuottajien tarvetta asioida useiden viranomaisten kanssa. Samanaikaisesti on lisätty viranomaiskäytäntöjen

yhdenmukaisuutta ja ennakoitavuutta. Valvirassa on kehitetty määrätietoisesti yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien valvonnan prosesseja ja

E. Oinas-Soudunsaari @OinasEine · 3. helmikuuta

Lupahallinnon hajauttaminen usealle viranomaiselle ei ole palveluntuottajien etu #sote #Valvira

asiaan liittyvää viestintää. Myös kehitteillä olevat sähköiset palvelut helpottavat yrityksiä ja viranomaisia. Tavoitteena on jatkossakin ennen kaikkea varmistaa yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja käyttävän asiakas- ja potilasturvallisuus.

Alueittain vaihtelevat lupakäytännöt ja linjaukset ovat riski. Valvirassa on pyritty varmistamaan palveluntuottajien yhdenvertainen kohtelu ja yhdenmukainen lainsäädännön soveltaminen. Yritykset toivovat saavansa

asioida ns. yhden luukun periaatteella joustavasti ja asiantuntevasti. Valvira on saanut palveluntuottajilta myönteistä palautetta niin ulkoisessa arvioinnissa kuin tekemissään asiakastytyväisyyskyselyissä. Erityisesti vuorovaikutuksellinen yhteistyö palveluntuottajien kanssa on saanut kiitosta.

4.6 Valvonta elinympäristömme ja kansanterveytemme turvaajana

Valvira ohjaa kuntien terveydensuojeluviranomaisia terveydensuojelulain toimeenpanon valvonnassa. Väestön terveyttä suojellaan muun muassa valvomalla ja tutkimalla talous- ja uimaveden, asumisen, yhteisten oleskelutilojen ja jätteiden aiheuttamia terveydellisiä haittavaikutuksia sekä vaikuttamalla alueiden käyttöön terveyshaittoja ehkäisevästi. Valviran laa-

tima Talusveden laadun turvaaminen häiriötilanteissa -ohje paransi merkittävästi häiriötilanteisiin varautumista.

Alkoholilain tarkoituksena on kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteis-

kunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Valviran ohjauksen ansiosta alkoholin lupa- ja valvontakäytännöt ovat yhtenäistyneet Suomessa. Vuorovaikutus elinkeinonharjoittajien kanssa ja viestintään panostaminen ovat myös tuottaneet tulosta mm. mainontasäännösten toimeenpanossa.

Valvira @ValviraViestii · 31. maaliskuuta
#Valvira'n soveltamisohje antaa käytännön esimerkkejä asumisterveysasetuksen soveltamiseen
valvira.fi/-/soveltamisoh...

Valvira Alkoholi @ValviraAlkoholi · 1. maaliskuuta
#Alkoholilain turhat normit purettava unohtamatta haittojen ehkäisyä:
valvira.fi/-/alkoholilain...

5 Valvonta kehittyä ja kehittää – valvoja toimii kumppanina

VALVIRA KEHITTÄÄ sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan ja valvontaan liittyvän ohjauksen malleja ja menetelmiä, riskinarviointia sekä valvonnan vaikuttavuuden seuranta ja arviointia. Kehittämistyössä huomioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän liittymäpinnat, hoito- ja palveluprosessien yhteen nivoutuminen sekä syvenevä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio.

Palvelujen laadun ja sisällön valvonnassa toimintayksiköiden ja kuntien itse tekemä **omavalvonta** on keskeisessä roolissa. Valvira järjesti vuonna 2015 valtakunnallisen seminaarin sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvonnan kehittämiseksi. Tilaisuus saa jatkoa alueellisten sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontaseminaarien muodossa. Lisäksi Valviran virkamiehet ovat pitäneet omavalvonnan teemaa esillä potilasturvallisuus-koulutuksissa sekä vuorovaikutteisilla ohjaus- ja arviointikäynneillä.

Valvira on myös mukana Sociopolis-osaamiskeskittymän (Lapin sosiaalialan korkeakoulutusyksiköt ja Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus) yhteistyöhankkeessa, jossa on käynnistetty omavalvonnan koulutus- ja tutkimuskokonaisuus. Kokonaisuus tuottaa ja välittää tuoretta, sosiaalihuollon omavalvontaan liittyvää tietoa ja verkkokoulutusta. Ilmainen verkkokoulutus antaa käytännön vinkkejä omavalvontasuunnitelman tekemiseen ja käyttämiseen. Valvonnan painopiste on yhä enemmän riskinarviointin pohjalta tehtävässä **suunnitelmaperusteisessa valvonnassa**. Valvira kehittää riskinarviointin kohdentamista keskeisiin potilas- ja asiakasturvallisuuskysymyksiin. Valvonnan edelleen kehittämiseksi tarvitaan valtakunnallisia laadun, sisällön ja saatavuuden indikaattoreita ja

mittareita sekä kansallinen tietopohja. Myös valvonnan yhteydessä kerätty tieto on saatava hyötykäyttöön. Kehittämistyössä Valvira tekee aktiivista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon eri toimijoiden ja viranomaisten sekä yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Arvokasta panosta valvonnan kehittämiseen saadaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilasasiantuntijoilta.

Toimintaympäristö muuttuu. Tarvitsemme normien sijasta keskustelevia, vuorovaikutteisia käytäntöjä. Valvira on tehnyt määrätietoista norminpurkutyötä karsimalla laadittuja linjauksia, kannanottoja ja ohjeita. Norminpurussa lähtökohtana on ollut hallinnollisen taakan keventäminen kuntien, palvelunjärjestäjien, yritysten ja viranomaisten näkökulmasta unohtamatta asiakas- ja potilasturvallisuutta.

MITÄ ON VUOROVAIKUTTEINEN VALVONTA?

- Vuorovaikutteisessa valvonnassa valvontaviranomaiset ja palveluntuottajat/-tilaajat toimivat yhteistyössä pysyvien ratkaisujen aikaansaamiseksi.
- Vuorovaikutteisen valvonnan avulla voidaan välttää raskaita, jälkikäteen toteutettavia valvontatoimia.

VUOROVAIKUTTEISEN VALVONNAN MENETELMIÄ:

ALUEELLISET TILAISUUDET JA OHJAUS- JA ARVIOINTIKÄYNNIT

- Viranomaisen ja palveluntuottajan sekä muiden keskeisten sidosryhmien, kuten asiakkaiden, kokemusasiantuntijoiden ja potilaita edustavien tahojen, välisiä tapaamisia
- Käsitellään etukäteen sovittuja laajoja kokonaisuuksia (alueelliset tilaisuudet) tai yksityiskohtaisempia tiettyyn aihealueeseen keskittyviä aiheita (ohjaus- ja arviointikäynnit)
- Toteutetaan valtakunnallisesti yhdenmukaisina → mahdollistaa jälkikäteen vaikuttavuusanalyysin ja viestinnän
- Keskeistä tiedonvaihto ja palautteen anto kentän toimijoiden ja valvontaviranomaisen välillä

INFORMAATIO-OHJAUS

- Monin eri keinoin annettavaa ohjausta, mm. tapaamiset sidosryhmien kanssa, puhelimitse, kirjeitse ja Valvira.fin kautta annettava ohjaus
- Myös viestintä on osa valvontaa: Valvira viestii avoimesti ja monikanavaisesti kaikille sidosryhmilleen

KUNTAKOKEILUT

- Valvontaa kehitetään indikaattoriperusteiseksi
- Hyvät toimintakäytännöt vakiinnutetaan
- Keskeistä mm. omavalvonnan ja vuorovaikutteisen valvonnan kehittäminen

Lisäksi valvontaviranomainen tekee tarvittaessa ennalta ilmoittamattomia tarkastuskäyntejä. Käynneillä täydennetään muita valvontamenetelmiä.

Marja-Liisa Partanen @MLPartanen · 10. helmikuuta

Jos toimintayksikkö kaipaa tukea laadun & potilasturvallisuuden varmistamiseen, empimättä yhteys valvontaviranomaiseen [#Valvira](#)

[#vuorovaikutteisuus](#)

Anna Karjalainen @AnnaKarjalainen · 31 maaliskuuta

#Valvira'n Esa Koukkari: Valvonta ei ole itsetarkoitus, mutta asiakasturvallisuuden kannalta sillä on merkitystä

Valvira @ValviraViestii

#Valvira'n Esa Koukkari @sosiaaliala blogissa: Valvoja on mieluummin konsultti kuin mörkö sosiaaliala.fi/mieluummin-kon... **#SosAmha**

Valvira on **kansainvälinen valvoja**. Vaikutamme kansainvälisissä verkostoissa ja teemme yhteistyötä valvonnan kehittämiseksi. Erityisen läheistä kansainvälinen yhteistyö on eurooppalaisten, erityisesti Ruotsin ja Englannin, sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaorganisaatioiden kanssa. Esimerkiksi yhteisissä työpajoissa kartoitetaan mm. valvonnan vaikuttavuuteen ja riskinarvioinnin periaatteisiin liittyviä hyviä käytäntöjä.

#Valvira

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Valvira, PL 210, 00281 Helsinki
vaihde 0295 209 111
kirjaamo(at)valvira.fi

©Valvira 2016